

Mustkunstniku elevant

KATE DiCAMILLO kasvas üles Ameerika Ühendriikide lõunaosariikides ja õppis Florida ülikoolis kirjandust. Ta on kirjutanud mitu auhinnatud lasteraamatut, sealhulgas Newbery medali pälvinud “Lugu hiirest nimega Desperaux”, Newbery preemia aunimekirja kantud “Kõik Winn-Dixie pärast” ja USA Rahvusliku Raamatuauhinna nominendiks jõudnud “Tünger virgub”.

“Mustkunstniku elevanti” kohta räägib autor nõnda: “Ma soovisin, ma vajasin, ma ihkasin kirjutada lugu armastusest ja võlukunstist. Peter, Adele, mustkunstnik ja elevant – kõik need tegelased sündisid sellest igatsusest. Ma loodan, et ka sina, lugeja, leiad siit armastust ja võlukunsti.”

Kate elab ja kirjutab Minneapolis, USA-s.

YOKO TANAKA on lõpetanud Arts Center College of Design Californias, USA-s. Ta ütleb nõnda: “Mustkunstniku elevanti” lugedes oli mul tunne, nagu vaataksin ma hingetuksvõtvat näidendit teatrilaval. Selle tekst on poeetiline ja atmosfäär – sünge, ent soe – selline, milles mul on hea töötada.”

Yoko elab ja töötab Los Angelesis ja Bangkokis.

Kate DiCamillo raamatud

Kõik Winn-Dixie pärast
Lugu hiirest nimega Despereaux
Mustkunstniku elevant
Tiiger virgub

Mustkunstniku elevant

Kate DiCamillo

*Illustreerinud Yoko Tanaka
Tõlkinud Elise Nikonov*

Draakon & Kuu

*H.S.L.-le ja A.M.T.-le
Nemad kõndisid minu ees.
K.D.*

*Daniel Favinsle, kes imeväel mu ellu sattus
ja selle õitsema pani.
Y.T.*

The Magician's Elephant
Text © 2009 Kate DiCamillo
Illustrations © 2009 Yoko Tanaka
Published by arrangement with Walker Books Limited,
London SE11 5HJ.

Kõik õigused kaitstud. Seda raamatut ei tohi ilma kirjastuse kirjaliku loata paljundada osaliselt ega tervikuna, samuti ei tohi seda talletada infosüsteemides ega edastada elektroonilisel või mehaanilisel teel, lindistuste või fotokoopiate kujul.

© Tõlge Elise Nikonov, Draakon & Kuu, 2012
Teksti toimetaja Marilyn Lips

Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas
Esimene trükk

ISBN 978-9949-9192-2-2

Draakon & Kuu
Viru 16, pk 1a, 10140 Tallinn
www.draakonkuu.blogspot.com

Raamatuid levitavad Rahva Raamat ja Apollo

Esimene peatükk

Üle-eelmise sajandi lõpul seisis Baltese linna turuplatsil poiss, müts peas ja münt peos. Poisi nimi oli Peter Augustus Duchene, ja münt, mida ta peos hoidis, ei olnud tema oma, vaid kuulus hoopiski tema hooldajale, vanale sõdurile, kelle nimi oli Vilna Lutz ja kes oli saatnud poisi turule leiva ja kala järele.

Sel päeval oli turuväljaku läbinisti ebahuvitatavate ja täiesti tavaliste kalamüüjate ja kanga-

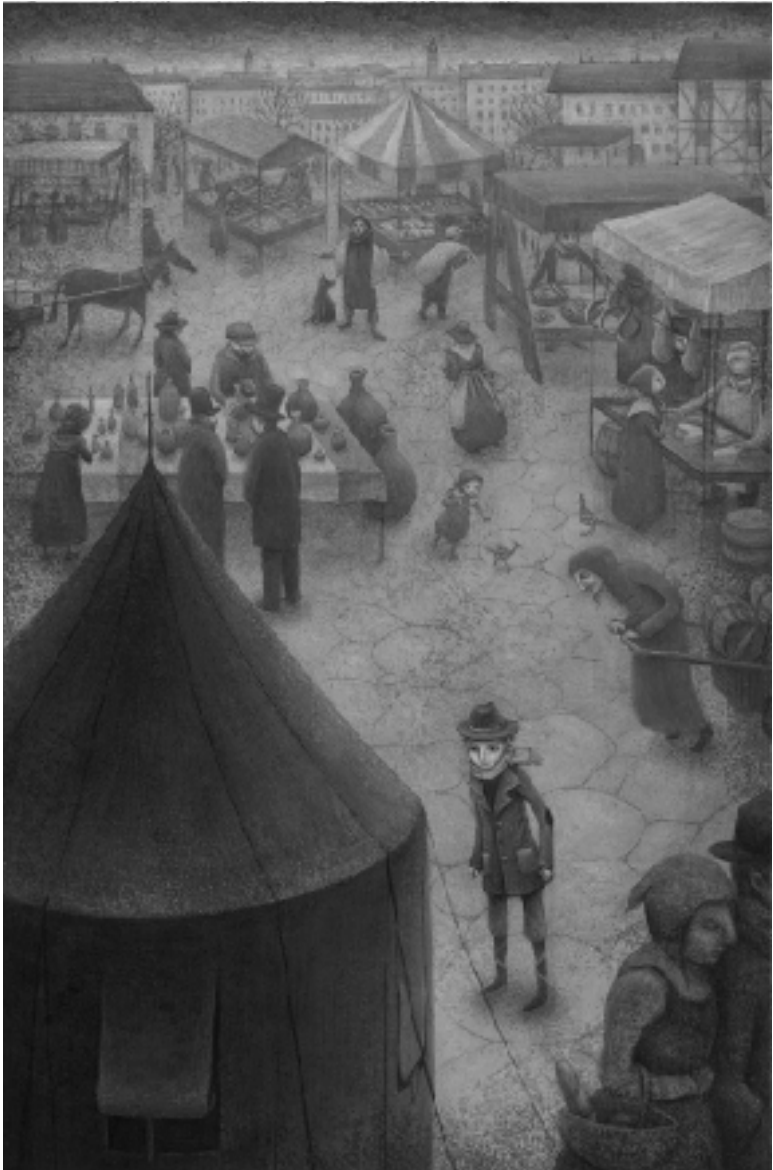
kaupmeeste ning pagarite ja hõbesepade müügilaudade keskele ilmunud ette hoiatamata ja igasuguse pidulikkuseta ennustaja punane telk. Ennustaja telgi küljes rippus paberileht, millele oli krampliku, kuid enesekindla käega kirjutatud niisugune lause:

*Ühe florinti eest saavad vastuse kõige sügavamad
ja keerulisemad küsimused, mida inimese mõistus
või süda küsida suudavad.*

Peter luges seda väikest kuulutust ühe korra ja siis uuesti. Tal jäi nende sõnade jultumusest ja peadpöörítavast tõotusest hing kinni. Ta vaatas münti, seda ühtainsat florinti, mis tal peos oli.

“Aga ma ei saa seda teha,” ütles ta iseendale. “Ma tõesti ei saa, sest kui ma seda teen, küsib Vilna Lutz, kuhu raha jäi, ja siis pean ma valetama ja valetamine on üks väga häbiväärne tegevus.”

Ta pani münti taskusse. Ta võttis sõduri-

mütsi peast ja pani uuesti tagasi. Ta läks kuulutuse juurest ära ja tuli jälle tagasi ning seisis ja vaagis uuesti neid pööraseid ja imelisi sõnu.

“Aga ma pean teadma,” ütles ta lõpuks. Ta võttis taskust florinti. “Ma tahan tõde teada. Nii et ma teen seda. Aga ma ei valeta ja nii jään ma vähemalt osaliselt aumeheks.” Nende sõnadega astus Peter telki ja ulatas ennustajale mündi.

Ja ennustaja ütles, ilma et ta oleks Peteri poole vaadanud: “Ühe florinti eest saab ühe ja ainukese vastuse. Kas saad aru?”

“Jah,” ütles Peter.

Peter seisis kitsas valgusvihus, mis läbi telgi lahtise ukseava sisse imbus, ja ulatas ennustajale oma käe. Ennustaja vaatas seda hoolega. Ta silmad liikusid edasi-tagasi-edasi-tagasi, just nagu näeks ta Peteri peopesal hulka imepisikesi sõnu, tervet Peter Augustus Duchene'i kohta kirjutatud raamatut.

“Huh,” ütles ta lõpuks. Ta lasi Peteri käest lahti ja vaatas talle silmi kissitades otsa. “Aga sa

oled ju muidugi ka alles väike poiss.”

“Ma olen kümneaastane,” ütles Peter. Ta võttis mütsi peast ning ajas ennast nii sirgeks ja pikaks, kui suutis. “Ja ma õpin sõduriks, vapraks ja ustavaks sõduriks. Aga minu vanus ei ole oluline. Te võtsite florinti, nii et nüüd peate andma mulle mu vastuse.”

“Või et vapraks ja ustavaks sõduriks?” ütles ennustaja. Ta naeris ja sülitas põrandale. “Väga hea, vapper ja ustav sõdur, kui sa nii ütled, siis küllap see nii ka on. Küsi oma küsimus.”

Peter tundis väikest hirmutorget. Mis siis, kui ta ei suuda enam, pärast kõiki neid aastaid tõde taluda? Mis siis, kui ta ei tahagi teada?

“Räägi,” lausus ennustaja. “Küsi.”

“Mu vanemad,” ütles Peter.

“See ongi su küsimus?” päris ennustaja. “Nad on surnud.”

Peteri käed värisesid. “See ei ole mu küsimus,” ütles ta. “Seda ma juba tean. Te peate ütlema mulle midagi, mida ma ei tea. Te peate

mulle rääkima kellegi teise kohta — te peate mulle rääkima . . .”

Ennustaja kissitas silmi. “Ahaa,” ütles ta. “Tema kohta? Su õe kohta? See on su küsimus? Hästi. Ta on elus.”

Peteri süda jättis löögi vahele. *Ta on elus! Ta on elus!*

“Ei, palun,” ütles Peter. Ta pani silmad kinni. Ta keskendus. “Kui ta on elus, siis pean ma ta üles leidma. Mu küsimus on: kuidas ma ta üles leian?”

Ta ei teinud silmi lahti. Ta ootas.

“Elevant,” ütles ennustaja.

“Mida?” küsis Peter. Ta tegi silmad lahti, olles kindel, et oli valesti kuulnud.

“Sa pead järgnema elevantile,” ütles ennustaja. “Tema viib su kohale.”

Peteri süda, mis oli rõõmust üles hüpanud, vajus aeglaselt tagasi oma tavapärasesse asukohta. Peter pani mütsi pähe. “Te teete minu kulul nalja,” ütles ta. “Siin ei ole elevanti.”

“Sul on õigus,” lausus ennustaja. “See on kindlasti tõde, vähemalt praegu. Aga ehk oled sa märganud: tõde muutub kogu aeg.” Ta pilgutas Peterile silma. “Oota natuke,” ütles ta. “Küll sa näed.”

Peter astus telgist välja. Taevas oli hall ja pilvine, kuid igal pool oli inimesi, kes rääkisid ja naersid. Müüjad hõikusid ja lapsed karjusid ning kõige selle keskel seisis kerjus koos musta koe-
raga ja laulis laulu pimedusest.

Ühtegi elevanti ei olnud näha.

Aga Peteri kangekaelne süda ei jätnud järele. Ta aina tuksus neid kaht lihtsat ja ilmvõimatut sõna: *Ta elab, ta elab, ta elab.*

Sai see nii olla?

Ei, see ei saanud nii olla, sest see tähendanuks, et Vilna Lutz oli talle valetanud, ja ühele sõdurile, ühele kõrgele ohvitserile käib valetamine au pihta. Kindlasti poleks Vilna Lutz valetanud. Kindlasti mitte.

Või siiski?

“On talv,” laulis kerjus. “On pime ja külm, ja miski pole nii, nagu tundub, ja tõde muutub kogu aeg.”

“Ma ei tea, mis on tõde,” ütles Peter. “Aga ma tean, et pean üles tunnistama. Pean ütlema Vilna Lutzile, mis ma tegin.” Ta ajas selja sirgu, kohendas mütsi ja võttis ette pika tagasitee Poola majja.

Kõndimise ajal sai talvisest pärastlõunast taspisi videvik ja hall valgus asendus pimedusega ning Peter mõtles: ennustaja valetab — ei, Vilna Lutz valetab — ei, ikka ennustaja — ei-ei-ei, ikka Vilna Lutz . . . ja nii terve kodutee.

Ja kui ta jõudis Poola majja, tõstis ta trepist üles katusekorterit poole kõndides üht jalga väga aeglaselt teise ette ja mõtles ikka igal sammul: Vilna Lutz valetab — ennustaja valetab — Vilna Lutz valetab — ennustaja valetab.

Vana sõdur ootas teda. Ta istus akna all toolil, üksik küünal põlemas, lahinguplaanid süles ja suur vari seinal.

“Sa jäid hiljaks, reamees Duchene,” ütles Vilna Lutz. “Ja sa tuled tühjade kätega.”

“Söör,” ütles Peter. Ta võttis mütsi peast. “Mul ei ole kala ega leiba. Ma andsin raha ennustajale.”

“Ennustajale?” küsis Vilna Lutz. “Ennustajale!” Ta toksis oma vasaku, puust jalaga vastu põrandalaudu. “Ennustaja? Selgita.”

Peter ei öelnud midagi.

Toks, toks, toks tegi Vilna Lutzi puujalg, *toks, toks, toks*. “Ma ootan,” ütles ta. “Reamees Duchene, ma ootan sinu selgitust.”

“Asi on lihtsalt selles, et mul on teatud kahtlusi, söör,” ütles Peter. “Ma tean küll, et mul ei tohiks kahtlusi olla . . .”

“Kahtlusi! Kahtlusi? Selgita.”

“Söör, ma ei oska. Proovisin leida selgitust terve tee siia kõndides. Piisavat selgitust pole olemas.”

“Hästi,” ütles Vilna Lutz. “Las ma selgitan siis sinu eest. Sa kulutasid ära raha, mis ei olnud

sinu oma. Sa kulutasid selle väga rumalasti. Sa käitusid häbiväärselt. Sa saad karistuse. Sa lähed täna magama ilma õhtusöögita.”

“Just nii, söör,” ütles Peter, aga ei läinud ära, vaid seisis ikka veel mütsi käes hoides Vilna Lutzi ees.

“Kas sa soovid veel midagi öelda?”

“Ei. Jah.”

“Kumb siis, kui tohiks paluda? Ei? Või jah?”

“Söör, kas teie olete kunagi valetanud?” küsis Peter.

“Mina?”

“Jah,” ütles Peter. “Teie. Söör.”

Vilna Lutz ajas end toolil sirgu. Ta tõstis käe ja silus oma habet, tõmmates sinna lahu ja jälgides hoolikalt, et kõik habemekarvad oleksid sirges, sõjaväelasliku tipuga reas. Lõpuks ütles ta: “Sina, kes sa kulutasid võõrast raha — sina, kes sa raiskad narri kombel teiste raha — *sina* tuled *minuga* valetamisest rääkima?”

“Mul on kahju, söör,” ütles Peter.

“Parem oleks,” ütles Vilna Lutz. “Võid minna.” Ta võttis oma paberid kätte ja vaatas küünlavalguses lahinguplaani ja pomises omaette: “Nii, see peab olema nii, ja siis . . . nüü moodi.”

Hilisõhtul, kui küünal oli surnuks puhunud ja tuba pime ning vana sõdur norskas oma voodis, lamas Peter Augustus Duchene põrandal oma õlgmadratsil ning vaatas lage ja mõtles: Vilna Lutz valetab — ennustaja valetab — Vilna Lutz valetab — ennustaja valetab.

Keegi valetab, aga ma ei tea, kes.

Kui valetab *ennustaja* kogu oma naeruväärse elevantijutuga, siis olen ma, nagu Vilna Lutz ütles, tõesti üks narr — narr, kes usub, et ei tea kust ilmub elevant ja viib mind mu surnud õe juurde.

Aga kui valetab *Vilna Lutz*, on mu õde veel elus.

Ta süda peksis rinnus.

Kui Vilna Lutz valetab, siis Adele elab.

“Ma loodan, et ta valetab,” ütles Peter kõva häälega pimedusse.

Ja ta süda, jahmunud sellisest reeturlikkusest, hämmelduses niisuguse sõdurile sobimatu tundeavalduse kõva häälega väljaütlemise peale, hakkas jälle peksma, nüüd veel kõvemini.

Mitte kuigi kaugel Poola majast, teisel pool katuseid ja talveöö pimedust, seisis Bliffendorfi ooperimaja, mille laval sooritas sel õhtul üks elatanud kahaneva kuulsusega mustkunstnik oma karjääri kõige vapustavama numbri.

Ta kavatses võluda välja kimbu liiliaid, aga liiliate asemel tõi kohale elevandi.

Elevant prantsatas läbi ooperimaja katuse sadades alla koos krohvitolmu ja katusekivi-dega ning maandus sülle madam Bettine LaVaughnile — aadlidaamile, kellele mustkunstnik liiliakimbu kinkida kavatses.

Madam LaVaughni jalad said muljuda. Pärast seda juhtumit oli ta aheldatud ratastooli

ja tikkus tihtipeale keset vestlusi, millel polnud mitte mingisugust pistmist ei elevantide ega katustega, üllatunud häälel hüüatama: “Aga võib-olla ei saanud te veel aru. See oli elevant, kelle pärast ma sandiks jäin! Elevant, kes tuli läbi katuse!”

Mustkunstnik aga pandi madam LaVaughni korraldusel otsekohe vangi.

Elevant pandi ka vangi.

Ta pandi talli luku taha. Ümber tema vasaku jala mässiti kett. Kett kinnitati metalltoru külge ja löödi kõvasti maa sisse kinni.

Alguses ei tundnud elevant midagi peale peapöörituse. Kui ta pead liiga järsult paremale või vasakule pööras, hakkas kogu maailm ärevusttekitaval kombel ringi käima. Seetõttu ei pööranud ta pead kummalegi poole. Ta pani silmad kinni ega teinud enam lahti.

Igal pool ta ümber käis üks mürgel ja kisa-kära. Elevant ei teinud sellest välja. Ta ei tahtnud

midagi muud kui ainult seda, et maailm paigale jääks.

Paari tunni pärast läks peapööritus üle. Ele-
vant tegi silmad lahti, vaatas ringi ja taipas, et tal
pole aimugi, kus ta on.

Ta teadis ainult üht.

Ta ei olnud seal, kus ta oleks pidanud olema.

See, kus ta oli, ei olnud tema koht.